

SARAH PARSLEY

VŮNĚ
ŠAFRÁNU

POUHÝ KVĚT JE NĚKDY VÍC NEŽ DIAMANT

SARAH PARSLEY

VŮNĚ ŠAFRÁNU

POUHÝ KVĚT JE NĚKDY
VÍC NEŽ DIAMANT

Copyright © Sarah Parsley, 2024
Cover design © Miroslav Ferdinand
Cover illustration © Depositphotos a Midjourney

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri Publishing, 2024.
www.fortunalibri.cz

Odpovědná redaktorka Jana Jelínková
Jazyková korektorka Šárka Marčanová

První vydání

Tato kniha je fikce. Jména, postavy, zaměstnání, organizace, místa a události, které výslovně nespádají do veřejné domény, jsou buď výsledkem autorovy fantazie, nebo byly použity fiktivně. Jakákoliv podoba s žijícími či mrtvými osobami, událostmi či místy je proto čistě náhodná.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována, ukládána v jakémkoliv vyhledávacím systému nebo přenášena v jakékoliv formě ani elektronickými, mechanickými, kopírovacími, nahrávacími a jinými prostředky bez předchozího souhlasu majitele práv.

ISBN 978-80-7546-521-4

*Tuto knihu věnuji všem čtenářkám,
které mě inspirovaly k napsání dalších dělů.*

Prolog

Sára seděla za počítačem a zuřivě bušila do klávesnice. Ve tváři měla téměř nepřítčný výraz.

Jana ji pozorovala se samolibým úšklebkem.

„Vzpomínám, jak jsem tě musela násilím dotlačit k napsání první knihy, a ty už píšeš třetí díl.“

„No jo, měla jsi pravdu,“ odvětila Sára, aniž by zvedla oči od obrazovky. „Nebyla jenom Nella. V tu dobu žilo mnoho neuvěřitelně silných a moderních žen.“

„Teď už je feminismus trochu zbytečný, ne?“ zvedla Jana obočí.

„Prostě mi bylo líto toho materiálu. Sama dobře víš, jakou práci jsem si dala s rešeršemi,“ odpověděla Sára téměř omluvně.

„To vím, byla jsem většinou u toho. Já jsem našla zmínku o tom mlýně a hospodě,“ připomněla jí Jana a poklepala ukazovákem na stoh papírů. „Doufám, že aspoň tentokrát pojmenuješ jednu postavu po mně.“

„Ne. Jména už mám vybraná.“

„Tak tam nějakou vedlejší postavu vmáčkni.“

„To by šlo,“ připustila Sára. Nakonec, komu jinému vyslovit v knize trochu uznání než právě Janě. Sice si zpočátku klepala na čelo, ale potom jí pomáhala, jak jen mohla. A měla pravdu i v tom, že našla zmínku o místě, které už dávno neexistovalo, a Sára ji v archivu přehlédla. Místo, kolem něhož se točil celý příběh.

Dokonce se tam spolu jely podívat. Mlýn ještě stál, ale z hospody už nezbylo nic. Přesto ten kus země stále dýchal magickou atmosférou.

O několik dní později navštívily klášter svaté Uršuly, který měl být v připravovaném rukopise opět součástí děje. Impozantní stavba dávno nesloužila svému účelu, ale byla otevřená pro veřejnost, a kromě prohlídek se tam pořádaly i výstavy a koncerty.

Právě na jeden z adventních koncertů přišla i Sára s Janou a od staré, ale čiperné průvodkyně se dozvěděly celou řadu zajímavostí.

„Ten klášter mě posledně bavit, ale možná bys ho teď mohla ukázat v trochu lepším světle. Jeptišky přece dělaly spoustu dobročinnosti a vařilo se tam i pivo.“

„Neboj, budeš spokojená. Matku představenou jsem popsala podle Marie Alžběty, dcery Marie Terezie. Ta právě byla abatyše v klášterní škole a dovolila svěřenkyním číst zábavnou literaturu, provozovat hudbu a nosit hedvábí a perly.“

„Tak na to se těším,“ usmála se Jana a natáhla se na gauč s mobilem v ruce.

„Já také,“ vzdychla Sára. Sebraného materiálu měla dost, ale v samotném psaní byla teprve na úplném začátku. Těšila se na celý ten proces, ale zároveň se bála, jestli to zvládne. Jestli dokáže zachytit tu dobu, atmosféru, lidi a jejich povahy.

„Akorát, teda...“ zaváhala. Její kamarádka nesnášela pochybnosti a stěžování si. „Tu historickou přesnost...“

„Moc to řešíš,“ skočila jí Jana do řeči. „Je to fikce. Možná má nějaké reálné základy, ale pořád je to fikce. Až bude za dvě stě dvacet let psát někdo o nás, zaznamená všechno přesně podle pravdy? Všechna jídla, jména ulic, věci, které jsme měli k dispozici, nebo třeba přesné názvy pracovních pozic a akademických titulů? Pochybuj. Ony ani večerní zprávy nejsou historicky přesné, a to popisují události, které se staly přímo ten den. Jestli jednou někdo napíše můj příběh, bude mi úplně jedno, když napíše, že na mé třicáté narozeniny bylo krásné letní počasí, ačkoliv ve skutečnosti lilo jak z konve.“

Tohle Sárú trochu uklidnilo. Znovu položila prsty na klávesnici, a když na chvíli zavřela oči, byla by přísahala, že ve vzduchu ucítla vůni šafránu.

1. kapitola

SÍDLO ŽANTEŘÍN, LEDEN 1799

Předchozí rok nebyl pro Fabiena Alexandra nejlepší. V lednu pohřbil svou milovanou ženu a hned v únoru otce. Smůla pak pokračovala a v prosinci už se modlil, aby ten zatracený rok skončil. Nakonec se přece jen dočkal a osmička v letopočtu se změnila na devítku.

„Prožil jsem krásný život a získal mnohonásobně víc, než jsem si kdy přál,“ řekl mu otec ještě na smrtelné posteli. „Jen jednoho jsem nikdy nedosáhl. Získat šlechtický titul. To už je na tobě, Fabiene. Slib mi, že mi tohle přání splníš.“

„Udělám pro to všechno,“ přísahal tenkrát Fabien, a byl rozhodnutý otcovo přání za každou cenu splnit. Jemu samotnému ale na titulu nezáleželo. Znamenal pro něj pouze ztrátu svobody a mnohem víc povinností k císaři a koruně. Otcovo poslední přání však nedokázal brát na lehkou váhu, a záhy se začal pít po tom, jak takový titul získat.

Od otce už věděl, že peníze nejsou všechno a že císař neudělí titul každému, kdo na něj má. Další z věcí, která mohla pomoci, bylo spříznění se starým šlechtickým rodem nebo nějaké významné zásluhy pro blaho císařství. Ani jedno však nebylo snadné. Žádná žena se nemohla vdát pod svoji stavovskou úroveň a zásluhy o prospěch císařství se těžko prokázovaly. To, že odváděl na daních do státní kasy víc peněz než kdokoliv jiný, se zřejmě nepočítalo.

Rozhodl se, že začne tím sňatkem. Z lásky už se jednou ženil, takže bylo jasné, že druhé manželství bude z rozumu. Najal si profesionální dohazovače, kteří měli za úkol najít dívku podle jeho požadavků. Musela být z rodu, jehož rodokmen se dal prokázat dvanáct generací nazpět, dost mladá a silná na to, aby porodila dědice, a nejspíš i dost chudá, aby jeho nabídku přijala.

Zanedlouho obdržel seznam několika dívek, s nimiž se postupně seznámil na různých plesech a hostinách.

Nejvíce se mu zamlouvala Eliška, dcera barona z Hájků. Oplývala velmi půvabnou tváří, měla vybrané způsoby a její rod byl přesně tak starý, jak potřeboval. Její otec navíc proti případnému sňatku nic nenamítal. Prostě dokonalá kandidátka.

„A je opravdu chudá!“ zajásal Fabien.

„Tohle bereš jako výhodu? Matinka a dcerunka nejspíš utratily všechno za parádu. Ty dvě tě přivedou rychle na mizinu,“ nechápal Fabienovy myšlenkové pochody Martin, jeho obchodní společník.

„Podle finanční zprávy, kterou jsem si nechal vypracovat, ani ne. Ta rodina spíš měla jen smůlu. Kraj sám o sobě není příliš úrodný, dva roky sucha udělaly svoje. Pak táhla přes jejich území armáda a po vojácích nezůstala ani suchá tráva, natož nějaký dobytek. Potom stačilo pár špatných investic...

„Teď jsou na tom tak, že je zachráněn jen hodně velká finanční pomoc.“

„Už začínám chápat, kam míříš. Předpokládám, že by to také chtělo úplně jiný hospodářský plán. Nepěstovat pšenici tam, kam se spíš hodí brambory, a nezakládat pastviny pro dobytek v místech, kde by byl lepší rybník.“

„Právě proto jsi můj společník,“ pochválil Fabien Martinovo uvažování. „Sám vidíš, že by se ta investice mohla vyplatit.“

„Nezapomínáš při tom, že jde o tvou budoucí manželku?“

„A o čem celou dobu mluvím?“

„Ehm... no... ale je skutečně krásná. Myslíš, že jí malíř lichotil? Takhle přece nemůže ani žádná žena vypadat?“

„Už brzy ji uvidíme osobně,“ ujistil ho Fabien a vrátil se k finanční zprávě.

Té spoň opravdu dobře rozuměl.

ZÁMEK HÁJEK, LEDEN 1799

„Au!“ vykřikla Eliška hlasitěji, než bylo nutné, a praštila švadlenu stříbrným kartáčem. „Dávej pozor, ty nemehlo! To už je dneska podruhé!“

„Nemrač se, miláčku, udělají se ti vrásky,“ usmála se matka, pak se obrátila ke švadleně a dodala poněkud ostřeji: „A ty si dávej pozor, nebo tu práci dostane někdo jiný!“

Po zkoušce odvedla dceru do salonku a poněkoličkáte jí připomněla, jak je nadcházející ples důležitý, a Eliška jako vždy zdůraznila, že je prostě nemožné, aby se vdala pod svůj stav.

„Dobře víš, jak na tom jsme. Pokud se nevdáš opravdu hodně dobře, přijdeme o zámek a všechno ostatní. Už teď jsme na tom hůř než žebráci, protože ti sice nemají peníze,

ale rovněž většinou ani žádné dluhy. Pořád budeš součástí šlechtické rodiny, tvůj původ ti nikdo nevezme,“ přesvědčovala dceru baronka.

„Mesaliance. Říká vám to něco?“ ohradila se Eliška.

„Právě proto je důležité, abys na plese zazářila. Fabien Alexandr není tvoje jediná šance. Jsi dost krásná na to, abys zaujala nějakého šlechtice,“ uklidňovala ji matka.

„Který si mě vezme s holou zadnicí.“

„Nevezme si tě vůbec, když budeš mluvit jako děvečka.“

„Mluvím, jak umím,“ odsekla Eliška. „Takže je naprosto jedno, koho si vezmu, hlavně když zachráním titul pro bratra.“

„Tvůj bratr je dědic a příští baron,“ odpověděla matka přísně.

„Ať se tedy ožení on!“

„Je mu pět.“

„To má nejvyšší čas!“

„Chtěla jsem to s tebou probrat po dobrém,“ vzdychla matka netrpělivě, „ale vidím, že si musíme promluvit s otcem.“ Poté se zvedla a opustila salon.

„Tak ať,“ dupla si Eliška a vztekle sebou praštila do křesla.

Tohle přece věděla už léta, tak proč ji to pokaždé rozzuřilo k nepřičetnosti? Od malička se věnovala tanci, poezii, etiketě, společenské konverzaci, vyšívání, prostě všemu, co by měla umět mladá šlechtice, která chce ulovit bohatého manžela. Rovněž věděla, jaká je jejich finanční situace, a že tudíž nebude při rozhodování záležet na ničem jiném než na váze nápadníkovy měšce. A v neposlední řadě si uvědomovala, že je úplně jedno, jak moc bude dupat, křičet a protestovat. Nic se nezmění. Nakonec se provdá za toho, na koho její otec ukáže prstem, a značná část manželova majetku půjde na dluhy. O tom, že se vdá, nebylo pochyb, nabídek měla mnoho. Je-

nomže jediný, kdo nepožadoval věno, byl právě Fabien Alexandr. Bohatý kupec disponující nesmírným majetkem. K jeho smůle však neměl ani kapku urozené krve. Bohužel jí na plesu dal najevo, že se mu líbí. Několikrát hlasitě obdivoval její dokonalou pleť, zlaté lokny a nebesky modré oči.

Na jeho obhajobu musela uznat, že i on byl pohledný, a ačkoliv nebyl její typ, vzala by si ho ráda. Kdyby ovšem byl šlechtic, a ne pouhý kramář, jak ho s pohrdáním nazývala.

„Jestli si myslí, že se stanu poslušnou ženuškou, tak to se šeredně mýlí,“ zavrčela nahlas a kopla do košíku s vyšíváním. Ze svého neštěstí vinila úplně každého, od neschopných služek, přes rodiče, až po vzdáleného bratrance Zbyška, který se jí denně vyznával z lásky, ale neměl dost peněz na to, aby si ji vzal. Ovšem nejvíc ze všech vinila Karolínu, chudou příbuznou, která u nich žila jen proto, aby se její ovdovělý otec mohl znovu oženit, a kvůli nějakému dávnému slibu. Karolína zcela nepochybně mohla za to, že neměli žádné peníze, protože projedla a proparádila, aspoň podle Elišky, bednu zlatek ročně. Pochopitelně to nebyla pravda, ale Eliška se hodil každý, komu mohla spílat.

Lednem začala plesová sezona a štvanice na ženichy. Na tomhle se nešetřilo ničím, ani penězi, které neměli. Šaty, stře-
více, diamanty, hedvábí, všechno muselo být perfektní.

Eliška to brala jako příležitost ulovit i někoho jiného než Fabiena Alexandra. Bavilo ji předvádět se v nových šatech a tančila ráda, zvlášť s bratrancem Zbyškem, i když to se matce moc nelíbilo. V úvahu přicházeli pouze tanečníci, kteří znamenali příslib budoucího sňatku. Se Zbyškem měla tedy dovoleno tančit jen v případě, že by jinak seděla. To, že seděla

Karolína, ačkoliv ne pořád, už nikomu nevadilo. Vlastně to ani nikoho nepřekvapilo. Karolína nebyla zdaleka tak krásná jako Eliška, měla obyčejné hnědé vlasy a nosila obnošené šaty.

Poslední z dlouhé řady plesů se konal na Nicholsbergu. V paláci, který se vyrovnal sídlu císaře. Ovšem do Vídně to bylo daleko, tudíž se ples na Nicholsbergu považoval za vrchol sezony. Zúčastnili se jej i ti muži, již tanci a zábavě příliš neholdovali, a tak šance získat bohatého a urozeného muže tam byla mnohonásobně vyšší.

Zatímco dcery tančily a matky si vyměňovaly novinky, otcové popíjeli v saloncích, domlouvali obchody a sňatky. Spojení, která měla s láskou pramálo společného, v první řadě šlo samozřejmě o peníze. Proto měla Eliška na konci sezony stále jen tu jednu jedinou přijatelnou nabídku. Od Fabiena Alexandra.

2. kapitola

ZÁMEK HÁJEK, BŘEZEN 1799

Eliščina matka, baronka z Hájků, honila služebnictvo jako nadmuté kozy. Návštěva Fabiena Alexandra zřejmě neznamenal nic jiného než brzkou svatbu a neodbytní věřitelé jim denně postávali za dveřmi. Nebylo času nazbyt. Všechno muselo být perfektní. Fabien sice moc dobře znal jejich finanční situaci, přesto chtěla ukázat, že mají úroveň.

A tak se klepaly koberce, leštily podlahy a okna a cídil každý kousek stříbra, který ještě na zámku zbyl. Z půdy se snesly staré obrazy nenáviděných předků a krajinky, jež byly považovány za mazanice, aby zakryly prázdná místa na zdi. Stejná péče se věnovala i zahradě a okolí, takže v den Fabienova příjezdu vypadalo vše, aspoň na první pohled, dokonale.

V kuchyni se už od rána vyvařovalo a veškeré jídlo na královskou hostinu stálo baronku pouze jedny diamantové náušnice.

„V těchhle šatech už mě viděl,“ vztekala se Eliška, když se oblékala do růžového hedvábí.

„Právě proto jsem ti nechala vyšít celý živůtek a ta krajka na rukávech je také nová,“ vysvětlovala matka přísným hlasem. Každý musel přinést oběti a ona nebyla zvědavá na nějaké fňukání.

„Vypadáš kouzelně,“ vzdychla Karolína, která vešla do místnosti. „Určitě se budeš panu Fabienovi líbit.“

„Tak si ho vezmi sama,“ odsekla Eliška. „Doufám, že si pak budeš pamatovat, že ti naše rodina pomohla, když tvůj otec chytil druhou mízu a potřeboval se tě zbavit!“

„Nic takového se nestane,“ zasáhla rázně matka. Dobře si dovedla spočítat, že s penězi, které by neterž získala, by se nemuseli nějaké vděčnosti dočkat. Baronka nestála o almužnu, chtěla všechno. „Karolíno! Nezírej a běž se podívat, jestli už nejede kočár.“

To tak, aby dal Fabien přednost Karolíně. Jejich rodina by byla zruinovaná. Úplně schovat ji nemohla, ale dala si tu práci a vybrala pro ni zvlášť ošklivé šaty v brčálově zelené barvě.

„Už jedou!“ ozvalo se několik hlasů, rozléhajících se chodbami. Nepočtené služebnictvo se běželo postavit do špalíru před vchod a baron, baronka, Eliška, Karolína a Zbyšek se přemístili do přijímacího salonku, aby vzácného hosta přivítali ve svém domě. O pětiletého baroneta Hynka se zatím staraly dvě chůvy.

Zanedlouho se otevřely dveře a komorník uvedl Fabiena do domu. Dřív, než skončilo přivítání, dostavili se livrejovaní sluhové s jídlem a nápoji.

„Určitě jste po dlouhé cestě hladový a unavený,“ podstrkovala mu baronka talířky s jídlem a osobně mu dolila čaj.

„Něčím malým nepohrdnu. Cesta by nebyla tak dlouhá, kdybych ráno vyjel ze svého sídla, ale včera jsem jel do Prahy pro sukno a musel jsem přespat v hostinci,“ vysvětloval Fabien a Eliška nakrčila nos.

Kramář. Mohl mít na sobě oblečení z nejdražšího hedvábí, brokátu a sametu, košili z nejjemnějšího batistu, na klobouku peří z rajek, boty z teletiny a na nich přezky ze stříbra a zlata zdobené drobnými diamanty, ale pořád to pro ni byl jen kramář. Ovšem ani to jí nezabránilo představovat si, jak by si stejně nákladnou parádu mohla pořádit i ona sama.

„Nedávno jsem byl s dodávkou zásob v kasárnách,“ pokračoval Fabien. „Řadoví vojáci nemají pořádné oblečení a někteří ani boty. Rozhodl jsem se, že jim nechám ušít nové mundúry, jenomže kvalitní sukno se špatně shání.“

„Ale to je dvacet tisíc mužů!“ zvolala baronka, která si okamžitě spočítala, kolik Fabienova velkorysost ukrojí z jeho budoucího majetku.

„Ano, ale to je to nejmenší, co můžu udělat pro vojáky, kteří za nás pokládají životy.“

„Jsou to zloději a násilníci,“ odfrkla si Eliška.

„Mají nejspíš jen hlad,“ špitla Karolína, která se krčila v rohu.

„Obchody a politiku snad necháme až po večeři,“ vložil se do debaty baron.

„Omlouvám se, tohle se sem opravdu nehodí,“ kousl se Fabien do rtu. „Budu tedy jen obdivovat krásu vaší dcery a... vlastně je teď vhodná doba na...“ obrátil se na sluhu. „Přines-
te sem, prosím, tu malou kovanou bedničku.“

Sluha okamžitě vykonal rozkaz a Fabien odemkl truhlu klíčem, který nosil na krku. Byla plná drobných uměleckých předmětů a sametových kazet obsahujících šperky. Na nikoho nezapomněl, ani na Zbyška, který dostal dýku z damascénské oceli s nádherně vykládanou rukojetí. Baronka obdržela diamantové náušnice, mnohem lepší než ty, které musela prodat, a Eliška dostala tiáru, rovněž posázenou diamanty.

„Na vás bych málem zapomněl,“ obrátil se na Karolínu. Chtěl jí darovat něco malého, ale truhla už byla prázdná.

Potom ho však něco napadlo. Zalovil ve své cestovní brašně a vytáhl černý sametový váček. Z něho si vysypal do dlaně zlatý řetízek ozdobený obdélníkovými smaragdy. „Myslím, že tohle vám půjde k očím. Zdálo se mi, že jsou hnědé, ale teď vidím, že spíš zelené,“ vrátil šperk do sáčku a podal jej Karolíně.

Tiše poděkovala a sklopila zrak. Až k ní doléhalo dvojité skřípání zubů a bylo jí jasné, že si smaragdy dlouho neužije.

„Rád bych se teď na chvilku prošel v zahradě,“ projevil Fabien své přání. „Seděl jsem mnoho hodin v kočáře a potřebuji se trochu protáhnout.“

„Samozřejmě,“ usmála se baronka medově. „Eliška vás doprovodí.“

Eliška se neochotně zvedla, ale vzpomínka na tiáru jí dokonce vykouzlila na tváři jakýsi pokus o úsměv. To, co má říkat při procházce, měla nastudováno už dávno.

„Tento zámek je nám velmi drahý. Vybudovali jej naši předci a my máme úctu k jejich odkazu,“ odříkávala naučené fráze, aby si Fabien uvědomil, že bude muset zaplatit a zachovat tak odkaz Eliščina dědečka.

„Pár oprav sice potřebuje, ale líbí se mi, jak tady z každého kamene dýchá historie,“ přikývl uznale Fabien.

„A počkejte, až uvidíte ten výhled z pokoje, který jsme pro vás připravili,“ usmála se Eliška a usilovně myslela na všechny ty šperky, které od Fabiena určitě dostane.

Po dostatečně dlouhé procházce ho odvedla do jeho ložnice, ze které byl skutečně nádherný výhled na řeku a anglický park.

Před dveřmi se s ním rozloučila, Fabien si vybalil zavazadla a na chvíli si odpočinul. Než se musel odebrat k večeři, zašel do knihovny, neboť měl ve zvyku přečíst si před spaním aspoň několik stránek.